

Un altre pas de rosca

Henry James

ET DONEM LA BENVINGUDA A LECTURA ACTIVA!

Aquest és el quadern de treball *Lectura activa* del llibre *Un altre pas de rosca*, de Henry James. Les activitats que et plantejem a continuació tenen com a objectiu ajudar-te a recordar el contingut del llibre i treballar una sèrie de qüestions que s'hi relacionen però que, a més, et resultaran útils per a altres aspectes de la teua vida acadèmica i social. També pots fer les activitats digitals autocorrectives que trobaràs en la fitxa del llibre en el web www.bromera.com, juntament amb altres recursos.

La primera part del quadern planteja un treball sistemàtic i escrit, mentre que en la segona part trobaràs activitats per a resoldre de manera individual i unes altres que hauràs de treballar en parella, en petit grup o amb la classe sencera; a més, hauràs de llegir en veu alta, modular la veu, improvisar parlaments, bastir arguments per a fonamentar les teues opinions, inventar històries i fer tota una sèrie de treballs diversos, originals, engrescadors i divertits.

Au, va, acompanya'ns!

LECTURA
activa

COMPRESIÓ LECTORA

1. Explica quin és el significat del títol del llibre i la relació que té amb el dibuix de la coberta.

2. Dins del context de l'acció de l'obra, qui creus que el tria?

3. L'actitud de la institutriu davant de Miles i Flora, així com l'opinió que té d'ells, no es manté constant sinó que evoluciona al llarg del relat. Explica quina és aquesta evolució, tot indicant quins passatges demostren els canvis d'actitud.

4. Quina impressió inicial té la institutriu de la casa? Hi ha alguna cosa que li preocupi?

5. Quina era l'excepció al bon comportament de Miles segons la senyora Grose?

6. En quin moment queda clar que la senyora Grose no veu els fantasmes? Com reaccionen els personatges presents en eixe moment?

7. Fes un llistat de les aparicions de Peter Quint i la senyoreta Jessel a la institutriu, i indica en cada aparició aquests detalls.

Lloc	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Moment del dia	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Accions visibles que du a terme el fantasma	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Reacció de la institutriu	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

8. Aquest relat té un doble marc narratiu i el paper que s'assigna a la institutriu és clau, ja que tot el que sabem dels fets ho sabem per ella. Hi ha tres fonts d'informació sobre el caràcter de la institutriu: les seues accions (que d'una manera o una altra la retraten), les coses que diu sobre ella mateixa i allò que diuen d'ella els altres personatges. Amb la informació d'aquestes fonts, fes una enumeració dels principals trets del caràcter de la institutriu i valora fins a quin punt són compatibles entre si.

9. Fes una valoració de la mort de Miles. En termes subjectius: te l'esperaves? Per què?

• En termes narratius i temàtics: demostra si els fantasmes existeixen o són producte de la imaginació de la institutriu. Justifica la teua resposta.

10. Explica què signifiquen les frases fetes del llibre que s'enumeren a continuació.

- Seguir el fil:
- Lligar caps:
- Fer el cor fort:
- Clavar cullerada:
- Robar el cor (a algú):
- Sense embuts:
- Sa i estalvi:
- Fer lliga (dues persones):
- Filar prim:
- Posar el dit a la nafra:
- Llevar el son:
- Esprémer-se el cervell:
- Perdre la xaveta:
- Tenir una bena als ulls:

11. En l'estil de Henry James la «intangibilitat» i la impersonalitat conviuen amb un ús abundant del llenguatge figurat. Tot seguit trobaràs una sèrie de passatges de l'obra que contenen metàfores o símls. Amb aquestes mostres de llenguatge figurat, fes el següent:

- Explica-les: digues quina és la seua lògica, la base de la comparació.
- Descriu la contribució que fan al passatge on apareixen: quin és el seu efecte, com et fan veure d'una altra manera la realitat que s'hi presenta.

a) «Feia l'efecte que això m'ho proposava a mi en particular, que quasi demanava ajuda per a dissipar els seus dubtes. Havia trencat l'espessor d'un gel que s'havia anat formant durant molts hiverns; havia tingut els seus motius per a un silenci tan llarg.»

b) «M'havia contat, a poc a poc, sota pressió, moltes coses; però hi havia un puntet esmunyedís, en el costat que no tocava de tot allò, que de vegades em fregava el front com l'ala d'un rat penat; i recorde com, en aquesta ocasió –ja que tant la casa adormida com la concentració del nostre perill i la nostra vigília semblaven ajudar–, em vaig adonar de la importància de descórrer la cortina del tot.»

c) «I si m'arriscava a revelar els meus motius davant el seu desconcert infantil i llançava el cabestre del meu atreviment al coll de la resta del misteri?»

e) «Oferia la seua ment a les meues revelacions com, si jo haguera volgut preparar un brou de bruixa i presentar-li'l amb aplom, m'hauria allargat una gran olla neta.»

f) «Però els petits miserables ho negaven afegint-hi dosis de sociabilitat i de tendresa, sota les profundes aigües cristal·lines de les quals –com el centelleig d'un peix en el corrent– aguantava la burla del seu avantatge.»

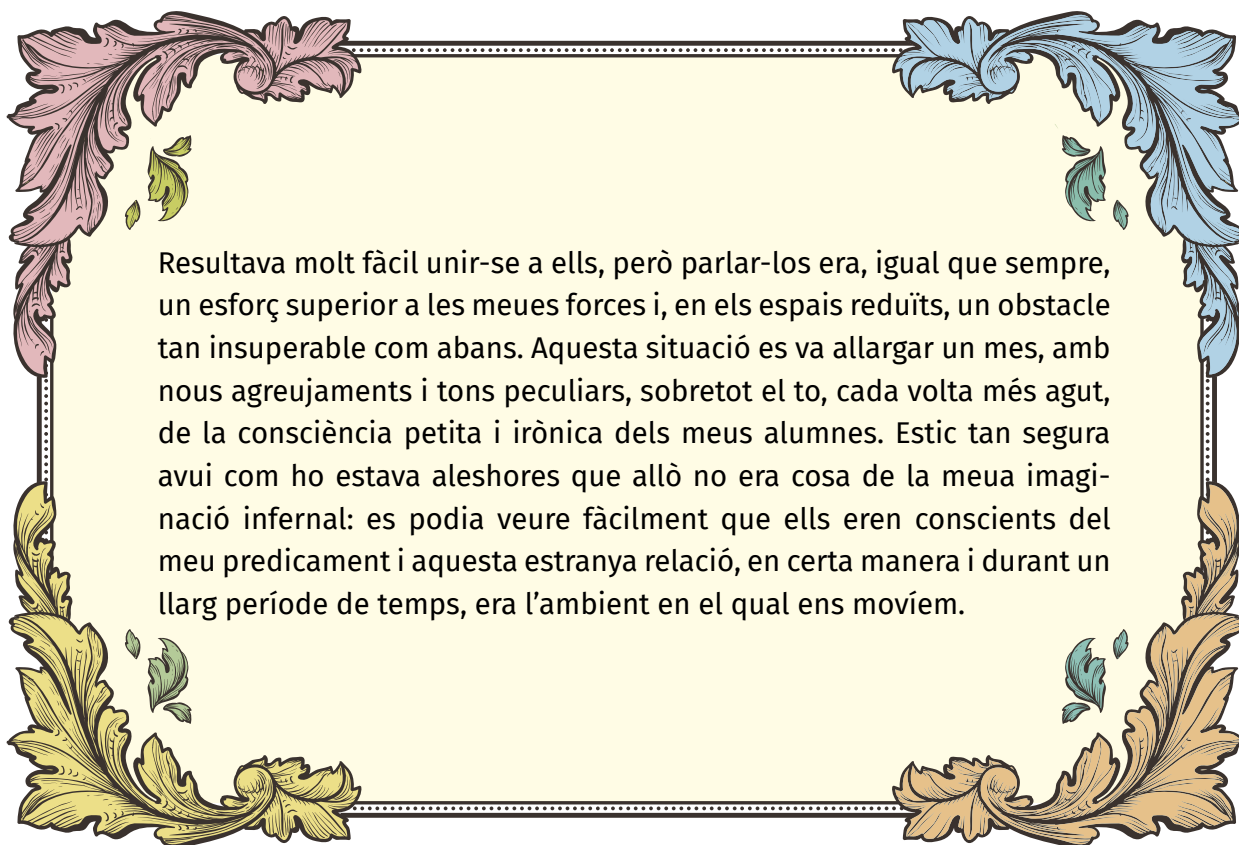
h) «Davant d'això, ella, profundament angoixada, va agafar la xiqueta sense dir res, convençuda malgrat la seua ceguera que alguna cosa terrible acabava de passar, que estàvem sepultades sota els enderrocs de quelcom horrible.»

Abans de començar a llegir en veu alta...

- Subratlla les paraules menys conegudes per a tu i repeteix-les tantes vegades com ho necessites.
- Fixa't bé en la puntuació.
- Assegura't que entens tot el text.

1. Llig en veu alta.

2. Torna a llegir el fragment anterior, però...

- Com si tingueres molta por.
- Com si fores el presentador o presentadora d'un telenotícies.
- Amb molta alegria.

3. En grup i alternant els personatges, llegiu en veu alta aquests fragments.

Fragment 1

–No, no estaven a càrrec meu! –va respondre rotundament i amb angoixa–. El senyor confiava en ell i el va portar ací perquè, suposadament, no estava massa bé de salut i l'aire del camp era bo per a ell. Així que el que deia ell anava a missa. Sí, –m'ho va reconèixer–, fins i tot en relació amb *ells*.

Fragment 2

–No em crec una cosa tan horrorosa –recorde que vaig dir–. No, deixem ben clar, estimada, que no me la crec. Però si me la creguera, hi ha una cosa que ara necessitaria, sense el més mínim mirament cap a vosté (au vinga! ni el més mínim), que em diguera. Què és el que tenia al cap quan, abans que Miles tornara, davant la nostra angoixa per la carta de l'escola, vosté va dir, arran de la meua insistència, que tampoc no gosaria dir que ell no havia estat mai, literalment mai, dolent?

Fragment 3

–Bé, no cal dir que és una senyoreta *perfecta*, sens dubte; però al cap i a la fi, jo sóc un xic, no?, que... bé, que va avançant.

4. Completeu la taula amb la informació que es pot deduir de la lectura dels fragments anteriors.

	Nom del personatge	Quin paper té en la història	Característiques psicològiques
Fragment 1			
Fragment 2			
Fragment 3			

5. Llegiu en veu alta quines característiques psicològiques heu deduït cadascú del fragment anterior i parleu sobre les diferències interpretatives i a què penseu que es deuen.

6. Llegiu aquest diàleg, repartiu-vos els papers per parelles i feu-ne una lectura dramatitzada. Si us resulta més fàcil, podeu passar-lo primer a format teatral.

–Vosté li va recordar que Quint no era més que un simple criat?
–Es podria dir que sí...! Però va ser la seua resposta, d'una banda, que va ser dolenta.

–I de l'altra? –vaig esperar que em contestara–. Ell va repetir les seues paraules a Quint?

–No, no va ser això. Això és justament el que ell no faria! –va maldar per deixar-me clar–. En qualsevol cas, estava segura que no li les va repetir –va afegir–. Però va negar certes coses.

–Quines coses?

–Doncs que hagueren estat junts com si Quint fóra el seu tutor, i un de ben grandiós, i que la senyoreta Jessel s'haguera ocupat només de la senyoreta. Que se n'anara amb el tipus, vull dir, i que passara moltes hores amb ell.

–Aleshores ell ho va ocultar, això? Va dir que no ho havia fet?

El seu assentiment va ser bastant clar perquè jo hi afegira al cap d'un moment:

–Ja veig, va mentir.

–Oh –va murmurar la senyora Grose. Amb això volia donar a entendre que tant se valia, cosa que va reforçar amb una altra observació–. És que, al cap i a la fi, a la senyoreta Jessel tant li feia. Ella no li ho va prohibir.

PROPOSTES PER A LA LECTURA DIALOGADA

1. Amb l'ajuda de la persona docent, acordeu una data per a rellegir el llibre. Cadascú, de manera individual, ha de subratllar aquelles oracions o fragments que li criden l'atenció, que trobe especialment difícils, o que parlen de temes interessants per a ser discutits entre tota la classe.

Ja a l'aula:

- Seieu en rogle per a començar l'activitat.
- Trieu un company o companya perquè modere la tertúlia.
- Per torns, aneu llegint els fragments que us hagen cridat l'atenció, i digueu per què.
- Després de cada lectura, establiu un diàleg i doneu les vostres opinions.

2. Tria un fragment del llibre que cregues que pugui tindre diverses interpretacions i pensa quines poden ser. Llegiu els fragments en veu alta i analitzeu la seua ambigüitat i les possibles interpretacions.

3. Organitzeu un debat a classe sobre la qüestió central del relat: l'existència o no dels fantasmes. D'una banda, hi ha aquells que pensen que sí, que les aparicions són reals, que la institutriu no està boja i que probablement els xiquets estan posseïts pels esperits de Quint i Jessel. D'altra banda, tenim aquells altres que no s'ho creuen, tot això, sinó que pensen que la institutriu ha perdut la xaveta i s'imagina coses, per la raó que siga. En primer lloc, que cada grup prepare els arguments i els done suport amb evidència del text, és a dir, amb passatges concrets que confirmen la lectura que es fa. I en segon lloc, cada grup hauria de triar un portaveu, o més d'un, que el represente en el debat. Algú hauria de moderar aquest debat, siga un alumne o el professor. Allò més important és preparar bé els arguments i fonamentar-los amb referències al text, per tal que no es convertisquen en pures opinions subjectives.

Recorda que...

- És important escoltar els altres participants.
- L'opinió de tots és igual de vàlida.
- Cal respectar el torn de paraula.
- S'han d'aportar arguments raonats a la discussió i, sempre, amb respecte.

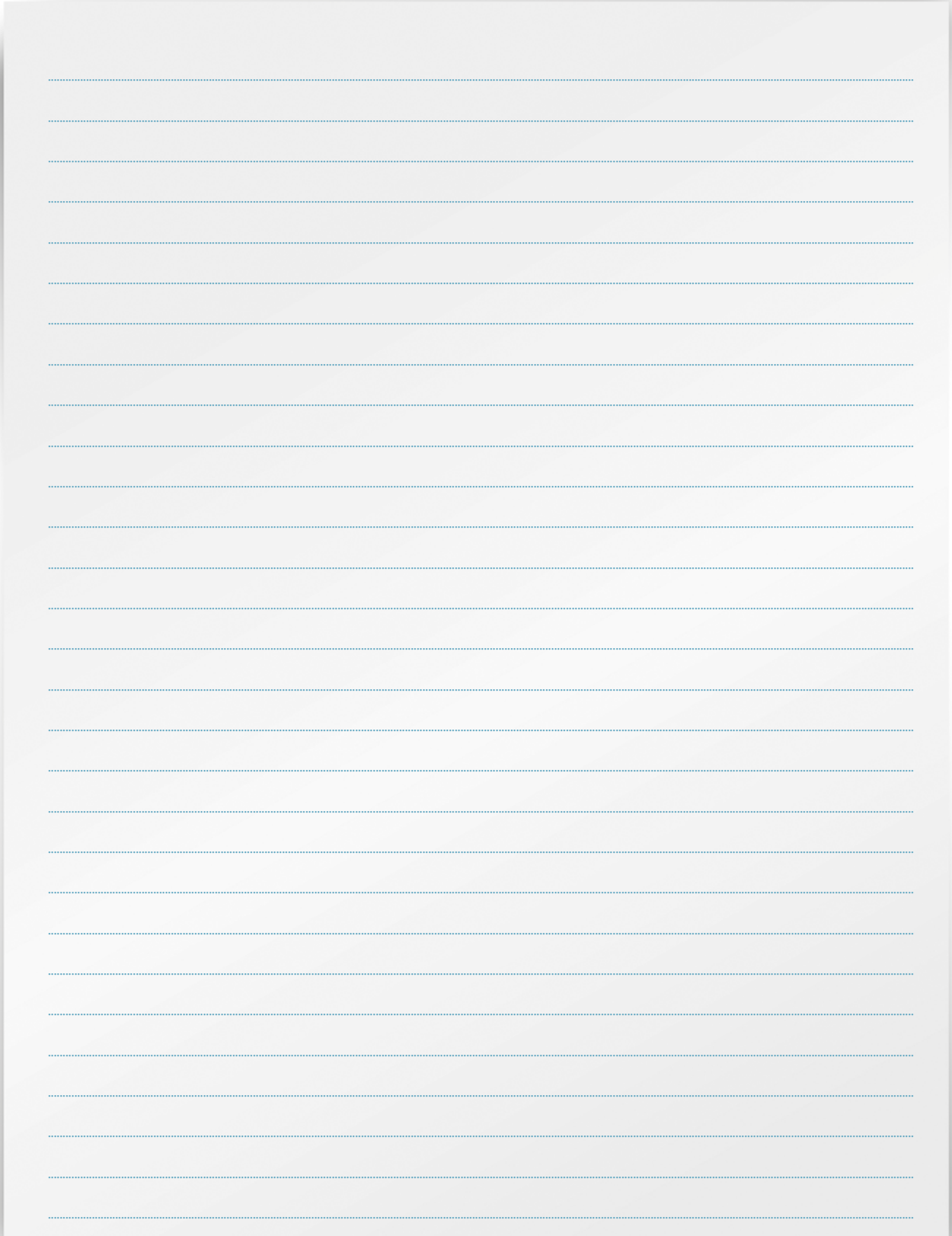
ACTIVITATS DE CREACIÓ LITERÀRIA

- 1. Reescriu el següent passatge rebaixant el nivell de complexitat gramatical, és a dir, fent que les oracions siguin més curtes i senzilles, i el de complexitat lèxica, de manera que les paraules siguin menys abstractes o rebuscades.**

«Per descomptat va caldre més que aquell passatge concret perquè ens situàrem juntes en presència d'allò amb què havíem de viure com poguérem, la meua propensió a les sensacions de l'ordre tan vívidament exemplificat i, d'ençà d'aquell moment, el coneixement que en tenia la meua companya –un coneixement dividit a parts iguals entre la consternació i la compassió–, d'aquesta propensió. Aquella mateixa vesprada, després de la revelació que em va deixar tan xafada durant una hora, no hi va haver, per a cap de les dues, assistència a cap servei, però sí que es va celebrar un petit servei de llàgrimes i vots, de precis i promeses, el clímax d'aquella seqüència de desafiaments i promeses mutus que s'havia esdevingut tan bon punt ens vam retirar juntes a la sala d'estudi i ens hi vam tancar per a deixar les coses clares. El resultat de deixar les coses clares va ser, senzillament, el de reduir la nostra situació a l'últim rigor dels seus elements. Ella mateixa no havia vist res, ni l'ombra d'una ombra, i ningú a la casa excepte la institutriu es trobava en la seua tessitura. Tanmateix, la senyora Grose, sense qüestionar d'immediat el meu seny, va acceptar la veritat tal com li la vaig contar, i finalment, en aquest aspecte, em va demostrar una tendresa esbalaïda, certa consideració envers el meu més que qüestionable privilegi, de la qual me'n resta l'alé de la més dolça de les bondats de l'ésser humà.»

ACTIVITATS DE CREACIÓ LITERÀRIA

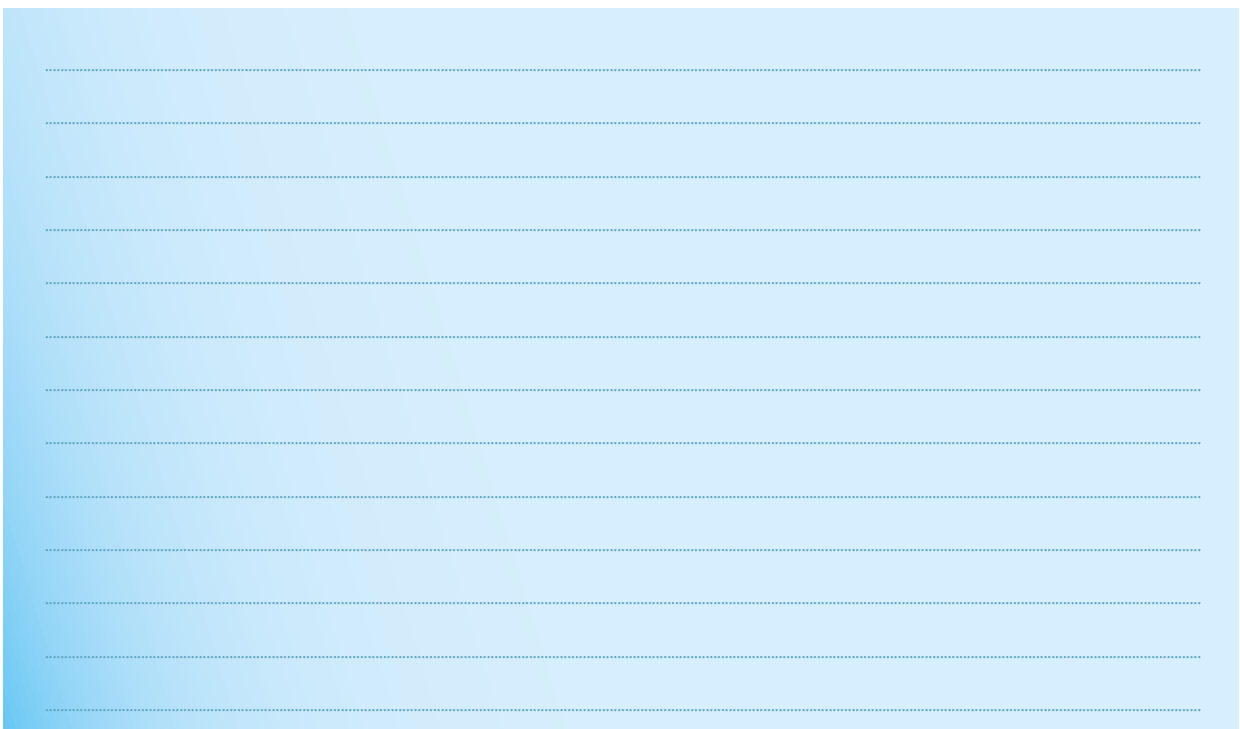
2. És el final d'*Un altre pas de rosca* el que t'havies imaginat? Com pensaves que acabaria? Més encara: com volies que acabara? Imagina i escriu un final diferent per a la història en el qual quede clarament resolt si realment els xiquets veuen els fantasmes o si són imaginació de la institutriu.

A large rectangular area with horizontal dotted lines for writing, intended for the student to write their alternative ending to the story.

3. Tria cinc paraules del glossari de les quals desconegueres el significat i escriu una xicoteta història en la qual les inclogues i es puga deduir que comprens el seu significat.

4. Els diàlegs d'*Un altre pas de rosca* són misteriosos i escassos. Escriu un diàleg que t'hauria agradat que succeïra en la història. Tingues en compte les característiques psicològiques de cada personatge per tal d'imitar la seua forma de parlar.

- Inspira't en el quadre d'Edward Hopper *House by the Railroad* ('Casa a vora via') per a escriure un relat de fantasmes en què els protagonistes també siguen xiquets. Les circumstàncies seran, per descomptat, molt diferents de les d'*Un altre pas de rosca* –per exemple, allò més lògic seria que l'acció del relat ocorreguera en l'actualitat, tot i que pots situar-la en algun moment del passat, si ho prefereixes–, però el teu relat i el de Henry James tindran aquest tret en comú: que els fantasmes s'apareixen a xiquets.

Quadern didàctic referit al llibre

Un altre pas de rosca

(ISBN: 978-84-9026-714-1)

© Josep Marco

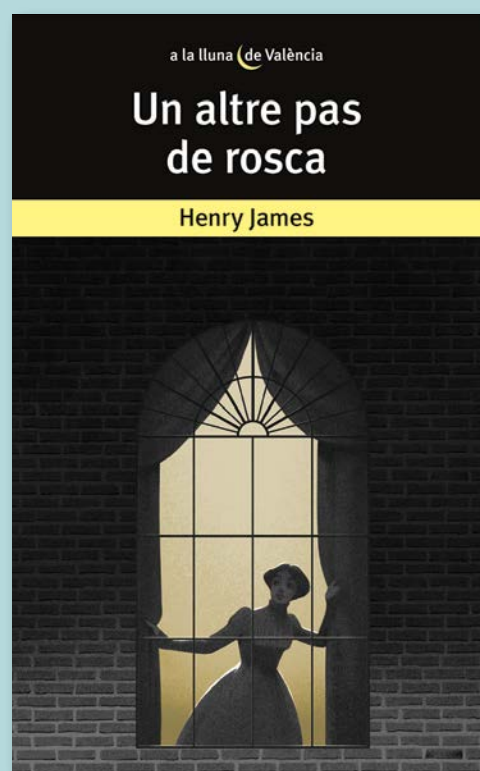
© Edicions Bromera, SL

www.bromera.com

Un altre pas de rosca

Una institutriu és contractada per a atendre dos xiquets que han quedat orfes sota la tutela del seu oncle. Però allò que sembla una tasca agradable esdevindrà un malson. Els xiquets viuen impactats per l'estranya mort de l'anterior institutriu i el criat del patró, que ha deixat en ells una empremta inesborrable. Quin secret s'amaga darrere dels murs d'aquesta mansió victoriana?

Un altre pas de rosca és un relat magistral i inquietant que marca un abans i un després en el gènere de les històries de fantasmes. Una novella de suspens que ens enfronta a la cara més sinistra de la condició humana.

Henry James

(Nova York, 1843 - Londres, 1916) va ser un escriptor i crític literari nord-americà que va desenvolupar la seua carrera entre finals del segle XIX i principi del XX. És conegut pel seu ús concret del punt de vista, que permet l'anàlisi psicològica dels personatges des del seu interior. En aquesta mateixa col·lecció ha publicat el seu clàssic *El fantasma que pagava lloguer*.

